

نشت نفت در خلیج مکزیک و پیامدهای آن

بهر روز بیک علیزاده

تحلیلگر ارشد بازار نفت - وزارت نفت

در سال جاری از این منطقه به میزان ۲ درصد بشود و در سال آینده نیز تولید این منطقه به میزان ۸۰ هزار بشکه در روز تنزل یابد. این مؤسسه پیش‌بینی می‌کند که این تأثیرات حداقل تا سال ۲۰۱۴ نیز احساس خواهد شد. این محدودیت ممکن است تنها باعث شود که مقررات سخت‌گیرانه‌تری برای اکتشاف و تولید در این منطقه به کارگرفته شود که باعث تأخیر در روند تولید گردد و فرآیند کسب مجوز را در آمریکا برای فعالیت‌ها نفتی در منطقه خلیج مکزیک طولانی‌تر سازد. در واقع اگر این محدودیت به ۱۰ ماه برسد به معنی از دست دادن ۱۳۰ هزار بشکه در روز ظرفیت تولید نفت آمریکا تا اواسط سه ماهه اول سال ۲۰۱۱ خواهد بود. و چنانچه برای یک سال این تأخیر ادامه یابد ۱۶۳ هزار بشکه در روز از ظرفیت تولید این منطقه از بین خواهد رفت. براساس گزارش وزارت انرژی آمریکا، در سال ۲۰۰۹ بیش از ۸۰ درصد از تولید نفت ۱/۶ میلیون بشکه در روز در خلیج مکزیک، از چاه‌هایی در آب‌هایی با عمق بیش از ۱۰۰۰ فوت و یک سوم از نفت مذکور نیز از چاه‌هایی با عمق بیش از ۵۰۰۰

در بیستم ماه آوریل ۲۰۱۰ یک چاه اکتشافی به نام Macondo در خلیج مکزیک که توسط شرکت بی‌پی حفر شده بود، دچار نشت نفت گردید. فاجعه نشت نفت موجب شد که دولت آمریکا اعلام کند که فعالیت‌های اکتشافی در آب‌های خلیج مکزیک می‌بایست برای شش ماه آینده به حالت تعلیق درآید. احتمال داده می‌شود که ممنوعیت در صورت اجرا، تأثیر قابل توجهی بر رشد تولید نفت در آمریکا داشته و در بلندمدت عدم اطمینان در دسترسی به منابع نفتی آب‌های عمیق در آمریکا را به دنبال داشته باشد. اوپاما، رییس‌جمهور آمریکا اعلام کرده است که ۳۳ دکل اکتشافی که در حال حاضر در آب‌های عمیق آمریکا فعال می‌باشند باید در اولین فرصت فعالیت خود را متوقف کنند. به این ترتیب اعطای مجوز برای حفاری‌های جدید در این دوره متوقف خواهد شد. هنوز معلوم نیست که آیا این

فوت تولید شده بود. بنابراین هرگونه مقررات جدید در باره حفاری در آب‌های عمیق می‌تواند تولید نفت در خلیج مکزیک را تحت تأثیر قرار دهد. در این میان انتظار می‌رود در این شش ماه، شرکت‌هایی که در آب‌های عمیق منطقه خلیج مکزیک فعالیت حفاری دارند به دلیل بیکار ماندن دکل‌های حفاری‌شان میلیون‌ها دلار زیان کنند. شرکت بی‌پی در زمان وقوع نشت نفت چهار سکوی حفاری آب‌های عمیق و چهار سکوی حفاری فوق عمیق در این منطقه داشت که در صورت اعمال محدودیت‌ها ناچار به تعطیل کردن فعالیت‌های خود خواهد بود. شرکت‌های عمده دیگری که در این منطقه فعالیت دارند مانند شرکت‌های شورون، توتال، آگزان-موبیل، رویال‌داچ‌شل و کونوکو-فیلپس و شرکت‌های کوچک‌تر مانند Anadarko, BHP Billiton, Murphy, Hess نیز دچار مشکلات مشابهی خواهند شد. به هر حال شرکت‌های حفاری ناچار خواهند شد دکل‌های خود را به مناطق دیگری مانند آب‌های عمیق برزیل و غرب آفریقا منتقل کنند

محدودیت شامل دوره‌های طولانی‌تر نیز خواهد شد و آیا در نهایت به محدودیت‌های بیشتری در مقررات بهره‌برداری از آب‌های عمیق منجر خواهد شد یا نه. در این شرایط اوپاما طرح واگذاری مناطق غرب خلیج مکزیک را نیز که قرار بود در اواخر سال جاری ارایه گردد، لغو نمود و طرح واگذاری منابع سواحل آتلانتیک را که برای سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ طراحی شده بود را نیز لغو کرد. رییس‌جمهور آمریکا فعالیت‌های اکتشافی شرکت رویال داچ شل در فلات قاره سواحل شمالی آلاسکا را نیز متوقف ساخت.

هرچند انتظار نمی‌رود این محدودیت شش ماهه تأثیر چشمگیری بر قیمت‌های نفت داشته باشد اما احتمال داده می‌شود اقتصاد برخی از پروژه‌ها را کاملاً تغییر دهد و رشد تولید در برخی از مناطق مانند آمریکا را محدود سازد. بررسی‌های انجام شده توسط مؤسسه مشاوره‌ای انگلیسی Wood Mackenzie نشان می‌دهد که این محدودیت شش ماهه می‌تواند باعث کاهش رشد تولید نفت آمریکا

Frontier را به ارزش ۲/۱۶ میلیارد دلار خریداری کرد. آن‌ها اعلام کرده‌اند ضرورت دستیابی به آب‌های دورتر و شرایط زیست‌محیطی سخت‌تر آن‌ها را وادار به ادغام کرده است. آن‌ها بر این باورند که هرچند در کوتاه‌مدت این محدودیت‌ها تأثیر چشمگیری بر برنامه‌های سرمایه‌گذاری آن‌ها نخواهد داشت؛ اما در بلندمدت برای تأمین امنیت عملیات اکتشاف و تولید باید بیش از این سرمایه‌گذاری کرد.

به این نکته نیز باید توجه داشت که ممکن است سرنوشت بی‌پی برای بسیاری از شرکت‌های فعال در آب‌های عمیق درس‌آموز باشد. تجربه نشان داد که غیرممکن بودن دسترسی مستقیم به عمق آب و محدود بودن به سیستم‌های کنترل از راه دور، مقابله با چنین حوادثی را بسیار دشوار و پرهزینه می‌کند و اگر قرار باشد با یک سانحه چنین خسارت عظیمی به یک شرکت وارد شود (هزینه‌های مهار و پاکسازی و از آن مهم‌تر هزینه سقوط ارزش سهام)، شاید بهتر باشد که از همان ابتدا عطایش به لقایش بخشیده شود.

به هر حال حادثه نشت نفت از چاه اکتشافی شرکت بی‌پی تحولاتی را به دنبال داشته است که می‌تواند از ابعاد مختلفی مورد توجه قرار گیرد. اگر دولت آمریکا بتواند به رغم مخالفت شرکت‌های نفتی و شرکت‌های خدماتی و حفاری، محدودیت‌هایی را که اعلام کرده است اجرا کند، می‌بایست تدبیری را برای جبران کمبودهای احتمالی نفت در آینده ببیند. برخی از بررسی‌ها نشان می‌دهد اگر دولت آمریکا فعالیت‌های اکتشافی در خلیج مکزیک را متوقف سازد وابستگی آمریکا به نفت وارداتی در سال ۲۰۳۵ به جای ۶۰ درصد به ۷۰ درصد خواهد رسید. بنابراین باید انتظار داشت که رییس‌جمهور آمریکا برنامه‌هایی را برای تشویق سوخت‌های جایگزین و یا تشویق تولید نفت در سایر مناطق آمریکا، اعلام نماید. در عین حال به این نکته نیز باید توجه داشت که اعمال مقررات سخت‌گیرانه‌تر در اکتشاف و تولید منابع نفتی در آب‌های عمیق می‌تواند هزینه تولید در این مناطق را افزایش دهد. و اگر این مقررات به سایر مناطق جهان گسترش یابد و به صورت یک استاندارد جهانی درآید افزایش هزینه‌ها تأثیر خود را بر عرضه جهانی نفت نشان خواهد داد. در چنین شرایطی این سؤال قابل طرح خواهد بود که اعمال تحریم‌ها و اقدامات نظامی بر علیه برخی از تولیدکنندگان نفت که می‌تواند با هزینه کمتری نفت خام تولید کنند از چه منطقی در چارچوب امنیت عرضه انرژی برخوردار است؟ ■

که البته با توجه به محدود بودن فرصت‌های فعالیت در آب‌های عمیق، باعث ارزان‌تر شدن نرخ اجاره این دکل‌ها خواهد شد. در حال حاضر شرکت‌های اگزرا-موویل، شل و شورون اعلام کرده‌اند که این محدودیت‌ها ممکن است آن‌ها را وادار کند که سکوهای حفاری و نیروهای ماهر خود را به سایر مناطق ببرند و از آب‌های عمیق آمریکا خارج کنند. در این شرایط شرکت‌های نفتی آمریکایی نیز با احساس خطر درباره از دست دادن منافع خود به دادگاه‌های آمریکا متوسل شده‌اند و توانسته‌اند حکم دادگاه درباره متوقف ساختن این فعالیت‌ها را بدست آورند اما دولت آمریکا همچنان بر این ممنوعیت اصرار دارد.

در این میان موج نگرانی درباره امنیت حفاری در آب‌های عمیق به سایر کشورهای دیگر نیز گسترش یافته است. نروژ اعلام کرده است به دلیل نگرانی از وقوع حوادث مشابه، شش بلوک نفتی را که قرار بود به همراه پروژه‌های دیگر برای سال جاری به مناقصه بگذارد را حذف کرده است و حتی ممکن است بلوک‌های دیگری را نیز از این دور از مناقصات حذف نماید. شرکت دولتی پتروبراس برزیل نیز اعلام کرده است که مقررات سخت‌گیرانه‌تری در رابطه با حفاری در آب‌های عمیق برزیل باید اعمال گردد.

این فاجعه برای شرکت بی‌پی نیز مشکلات بسیاری به همراه آورده است. احتمال داده می‌شود مجموع هزینه‌هایی که این فاجعه برای شرکت بی‌پی به همراه داشته و خواهد داشت به ۴۵ میلیارد دلار بالغ گردد. ارزش سهام این شرکت تاکنون به نصف تقلیل یافته است و ۱۰۰ میلیارد دلار از ارزش این شرکت بر باد رفته است. احتمال داده می‌شود جبران این خسارت‌ها به سال‌ها و یا حتی چند دهه گذشته زمان نیاز داشته باشد. بر این اساس مسکو از شرکت بی‌پی خواسته است که تضمین دهد شرکای روسی این شرکت در روسیه از زیان‌های این شرکت متضرر نخواهند شد و عملیات این شرکت در روسیه تحت تأثیر قرار نخواهد گرفت. شرکت بی‌پی در روسیه با شرکت TNK مشارکتی را به امضا رسانده است و ۵۰۰ میلیون دلار در سال نیز در این شرکت سرمایه‌گذاری می‌کند. بی‌پی بخشی از سهام شرکت روسینت را نیز در اختیار دارد. یک چهارم از تولید شرکت بی‌پی در روسیه صورت می‌گیرد. دیمیتری مدودوف، رییس‌جمهور روسیه این حادثه را نوعی زنگ بیدار باش دانسته است. در برزیل نیز دولت اعلام کرده است برای تصویب خریداری کردن دارایی شرکت Devon Energy به ارزش ۷ میلیارد دلار توسط شرکت بی‌پی عجله‌ای ندارد و باید توانایی شرکت بی‌پی برای انجام تعهداتش بررسی مجدد گردد.

علاوه بر آن ممنوعیتی که توسط دولت بوش اعلام شده بود برخی از پیمانکاران و شرکت‌های حفاری را وادار ساخته است که با یکدیگر ادغام شوند. شرکت‌های Subsea و Accergy ادغامی به ارزش ۴/۵ میلیارد دلار انجام دادند. شرکت «نوبل» نیز شرکت حفاری

منابع:

1. Deepwater Ban Will Dent US Output Growth, PIW, June ۲۰۱۰, ۷.
2. What's New Around the World, PIW, June ۲۰۱۰, ۷.
3. Peg Mackey, "BP's Nervous Hosts", Energy Compass, June ۲۰۱۰, ۲۵.
4. Bill Murray and Lauren O'Neil, "Counting BP's Liabilities", Energy Compass, June ۲۰۱۰, ۲۵.
5. Moratorium drives drillers' urge to merge, Petroleum Argus, July ۲۰۱۰, ۵.
6. Majors Reasses Deepwater Opportunities, Petroleum Argus, July ۵, ۲۰۱۰.
7. Reuters, June, ۲۰۱۰.